

Některé otázky týlu v soudobé útočné operaci

Generálmajor Josef Slabý

Charakter soudobých útočných operací vedených ve vysokém tempu a do velké hloubky si vynucuje změny v systému materiálně technického a zdravotnického zabezpečení vojsk.

Autor v článku uvádí nové názory na systém zásobování (vytvoření normy bojového zásobování), bojové zabezpečení a velení týlu a na jiné otázky (dopravu, silniční zabezpečení, kořistní službu, úklid bojiště).

Systém zásobování vojsk

V podmínkách soudobých útočných operací vedených vysokými tempy vystupuje do popředí požadavek materiální samostatnosti vojsk. Jsou názory, že by vševojskový svazek měl být s to vést boj po celou dobu trvání armádní útočné operace, aniž by byl závislý na denním přísunu. To je otázka velmi závažná a je nutno ji podrobit hlubšímu rozboru.

V naší armádě je zaveden sovětský systém rozložení pohyblivých zásob; podle něho je část zásob nesena bojovníkem či vezena na bojovém vozidle, další sledy zásob jsou vezeny u praporu, pluku a konečně i na divizní etapě týlu. V souvislosti se změnami v názorech na vedení soudobého boje se o otázce rozložení zásob již po delší dobu diskutuje a hledá se účelnější způsob jejich rozložení, aniž by se zvyšovala nasycenost týlu dopravními vozidly. Zde jde hlavně o hospodárnější využití ložné kapacity automobilních prostředků, zejména bojových vozidel. V současné době se názory na výši pohyblivých zásob ustálily na následujících normách:

Druh materiálu	u muže, děla, zbraně, vozidla	u praporu	u pluku	v div. skladech	ve vojskách celkem
Munice (v palebných průměrech) dělostřelecká, minometná a raketometná	1,00	—	0,25	0 25	1,50
Pl dělostřelecká munice (v palebných průměrech)	1,50	0,50	0,50	0,50	3,—
Tanková munice (v palebných průměrech)	1,00	0,50	0,50	0,50	2,50
PHM (v náplních), Automobilní benzín	1,00	—	0,50	0,50	2,—
Motorová nafta (pro tanky)	1,00	0,50	0,50	0,50	2,50
Potraviny — konzervové dávky	1,—	2,—	1,—	1,—	5,—

Poznámka:

- ¹⁾ Náplň u T-54 810 l,
u V3S 200 l,
u T-111 260 l.

Tato výše náplně zabezpečuje akční rádius u nákladních aut průměrně na 650 km, u tanku (T-54) na 380 km.

Toto materiální vybavení vojskového týlu vcelku odpovídá 3denní až 5denní spotřebě materiálu v útočné operaci. To znamená, že týly (od vojáka, vozidla, děla až po týl svazku) mohou zabezpečit vojska materiálem na celou hloubku útočné operace armády. Vojska by však byla ke konci armádní operace v situaci úplně materiální vyčerpanosti, prakticky bez zásob. Avšak operační umění klade požadavek, aby vojska splnila další úkol první armádní operace v takovém operačním učenění a s takovými zásobami materiálních prostředků, které by umožnily i bez operační přestávky přejít do druhé armádní operace. To prakticky znamená, aby ke konci první armádní operace byly ve svazcích pohyblivé zásoby na 75% výši. Kromě toho nemůžeme připustit, aby na kterémkoli stupni vojskového týlu, ať u vojáka, či ve vozidle, u děla nebo u praporu a pluku klesly pohyblivé zásoby na nulu. Na každém stupni je třeba udržovat určité minimum zásob (tak zvaná „nesnižitelná zásoba“), které nesmí být dále bez souhlasu nadřízeného snižováno; musí být uskutečňována známá opatření k jejímu přednostnímu doplnění. **Jak tedy zvýšit materiální samostatnost vojsk v armádní operaci?**

Jsou uplatňovány názory na další zvýšení pohyblivých zásob ve vojskách. Toto řešení je nutno odmítnout, neboť každé další zvýšení vezených zásob ve vojskách zvyšuje počet dopravních prostředků, snižuje pohyblivost vojskových týlů a stojí tudíž v protikladu k zvyšování tempa operace.

Jiné návrhy doporučují řešit situaci vytvořením přechodných zásob na stupni polních armádních skladů v rozsahu 3–4denní potřeby. Toto řešení by znamenalo návrat k těžkopádné armádní zásobovací základně typu vytvořeného ve Velké vlastenecké válce. To je v příkrém rozporu s novými názory na odlehčené armádní týly, které budou s to nepřetržitě sledovat za postupujícími vojsky. Má-li vševojsková armáda zůstat pohyblivou, musí mít plně pohyblivé všechny své organické součásti, tedy i své týly; v tom případě mohou polní armádní sklady udržovat jen takové zásoby, které je možno dopravit do vojsk nebo přesunout do nového prostoru jedním koloběhem. Zůstanou-li ve vševojskové armádě dva dopravní automobilní prapory a jeden cisternový paror, může být na stupni armádních skladů pouze jednodenní pohyblivá zásoba materiálu.

Jak je z uvedených úvah patrné, musíme zůstat na principu udržování tří až pětidenních pohyblivých zásob ve vojskách, doplňovaných přísunem, organizovaným během operace s maximální snahou udržovat neustále zásoby vojsk na normě. Tento princip splňuje požadavek odlehčených, pohyblivých týlů a snižuje riziko jejich zranitelnosti.

Pohyblivé zásoby na jednotlivých zásobovacích etapách vojsk (voják, dělo, vozidlo, prapor, pluk, svazek) byly vytvořeny proto, aby umožňovaly velitelům na jednotlivých stupních volnost manévru v kterékoli situaci, to znamená, aby byly k dispozici k zabezpečení nepřetržitého boje a chránily vojska zejména pro případ nenadálé změny situace vyvolané zásahy nepřátelských zbraní hromadného ničení. Požadavek udržovat pohyblivé zásoby na maximální výši na celou hloubku armádní útočné operace je tudíž zcela oprávněný a v soudobém boji naprosto nutný. To má svoji důležitost zejména u tankových svazků, neboť tím jsou vytvářeny velmi příznivé podmínky pro pozdější dobu, kdy předsumuté odřady a tankové útvary povedou boj v operační hloubce, velmi často ve značné vzdálenosti před hlavními silami vševojskové armády. V takové situaci bude zabezpečení boje tanků odkázáno jen na výši vezených pohyblivých zásob doplňovaných vzdušným přísunem.

V soudobé operaci, kdy bude zásobování vojsk, zejména v operační hloubce zčásti prováděno na úkor pohyblivých zásob, bude přísun materiálních prostředků hlavní a nezbytnou činností týlu. Nové podmínky boje ovlivní vážně jeho organizaci a bezpečnost, vzhledem k nespojitelné frontě (ochrana a obrana přísunovaných proudů). Nutno říci, že každý plánovaný přísun a zejména přísun k tankovým svazkům je reálný jen tehdy, je-li zajištěn zdvojeným druhem dopravy.

Provedu krátký rozbor organizace přísunu:

Systém zásobování vojsk ve válce musí plně navazovat na konkrétní situaci národního hospodářství, zejména pokud jde o celkový stav dopravy materiálu, druh dopravních prostředků a stav nakládacích (překládacích) prací. V této oblasti se v perspektivách třetího pětiletého plánu a v dalším období bude naše národní hospodářství rozvíjet ve směru dalšího zvyšování nasycenosti nákladními dopravními prostředky,

zejména vozidly větší tonáže, traktory a vlečnými vozy.¹⁾ Do roku 1965 bude v národním hospodářství přibližně 16 % materiálu dopravováno sedlovými vozy. Ve smyslu vládního usnesení č. 435 z 30. června 1958 bylo přikročeno k zavádění hromadné vnitropodnikové i mezipodnikové paletizace.²⁾

Na stav a perspektivy rozvoje národního hospodářství plně navazují i opatření v naší lidové armádě. Během třetího pětiletého plánu má být umožněno přejímání paletových zásilek z civilního sektoru a zavedení vnitroskladové a meziskladové paletizace. Současně se zkoumá využití paletizace v polních podmínkách.

V dalším se budu zabývat otázkou zásobování (přisunu) z hlediska operačního, tedy na zásobovacích etapách front, vševojsková armáda, svazek.

Zůstane-li těžiště přísunu na polních etapách mezi frontem, armádou a svazkem na nákladních vozidlech, což v průběhu útočné operace bude pravidlem, pak jeho organizaci ovlivňují tři velmi vážné prvky; jsou to:

- nakládací a vykládací práce (nakládání a překládání materiálu na jednotlivých zásobovacích etapách);
- průjezdnost a stav silničních komunikací;
- ochrana a obrana přísunových proudů v podmínkách nesouvislé fronty.

Nakládací a překládací práce vyžadují maximální mechanizace. Na stupni front bude možno plně využít mechanizačních prostředků, používaných ve stálých skladech již v míru, popřípadě doplněných prostředky z národního hospodářství. Pro stupně armáda — svazek bude nutno plně využít prostředků současně vyvíjených péčí vojenské správy (Trasud = nakladač benzinových sudů, trakus = nakladač různých kusových zásilek, hydraulický otočný nakladač HON-050, VUD-2 = zvedací čelo na zadní stěně nákladního vozidla). Zůstává však problém, zda jde u všech druhů mechanizačních zařízení o prostředky dostatečně perspektivní a zda nebude výhod-

nější řešení vybavit těmito prostředky podniky v národním hospodářství, než je ukládat ve vojenských skladech, a vytvořit si tak vhodnou základnu pro případ mimořádných opatření. Ovšem i při dobrém vybavení jednotlivých etap mechanizačními prostředky je nutno zvážit ještě dva vážné prvky. Je to především vysoký počet překladišť, která — ač mechanizována — přece jenom jsou velmi zdržujícími články v systému přísunu. Dále, a to myslím, je ještě podstatnější, každé překladiště s vysokým počtem nejrůznějších překládacích mechanismů se stává snadno pozorovatelným a tudíž velmi zranitelným místem přísunu. Vystává proto velmi závažná otázka, zda snížit nebo dokonce odstranit překládání materiálu. Tento problém je možno vyřešit dvěma způsoby:

a) výměnou naložených vozidel za vozidla prázdná, nebo

b) použitím sedlových vozů, u kterých je tažná síla oddělena a je ji možno přepínat z jednoho návěsu na druhý, aniž by bylo nutno překládat materiál.

Pokud jde o výměnu jednotlivých vozidel. Ve Velké vlastenecké válce docházelo k tomuto způsobu jen zcela výjimečně, kdy to nutně vyžadovala bojová situace. Bylo to z toho důvodu, že za tato vozidla by prakticky po technické stránce nikdo neodpovídal. Velitelé dopravních jednotek by se tímto způsobem zbavovali poškozených a méně kvalitních vozidel. Tento systém by nakonec musel vést ke snižování technického koeficientu dopravních jednotek. Z těchto důvodů se domnívám, že je nepřijatelné řešit předávání jednotlivých vozidel výměnou prázdných aut za naložená. Je však nutno uvažovat o výměně celých organických jednotek i s orgány velení a technické údržby. Takovou jednotkou může být automobilní dopravní rota nebo automobilní dopravní prapor. Ovšem, byl-li by tento způsob přijat jako systém (nikoli jako výjimka v určité bojové situaci), pak materiál naložený na této dopravní jednotce musí být v takovém poměru a uspořádání, které by odpovídaly bojovým potřebám zásobovaného svazku. Takovým komplexem může být průměrná denní spotřeba materiálu v boji, která v rámci svazku může činit:

0,20 palebného průměru munice,

0,30 náplně PHM,

1 denní dávku potravin,

15 % shora uvedeného materiálu na ostatní materiální prostředky.

1) Jen zemědělským závodům bude během 3. 5LP dodáno z výroby: 127 000 traktorů, 16 000 nákladních aut, 167 000 vlečných vozů.

2) Vládním usnesením č. 213 z 16. března 1960 byla utvořena vládní komise pro obalovou techniku a paletizaci, která bude zároveň řešit v celostátním měřítku i otázky kontejnerizace.

To představuje celkovou váhu:

u munice	200 tun,
u PHM	150 tun,
u potravin	25 tun,
u ostatního materiálu	60 tun.

Celkem je to 435 tun, což přibližně odpovídá kapacitě jedné automobilní dopravní roty 10tunových vozidel. Materiál této celkové tonáže by tvořil „normu bojového zásobování“ svazku. Tato norma by měla stanovenou přesnou nomenklaturu druhů a počtu materiálu (např. u munice druh a počet jednotlivých ráží, u pohonných hmot opět druh a počet tun, u potravin počet konzervových dávek apod.) a plně by odpovídala průměrné denní spotřebě. Mohla by být stanovena zvlášť pro útočnou a zvlášť pro obrannou operaci nebo dokonce pro každou jednotlivou operaci. V takovém případě by se mohly plně uplatnit všechny zvláštnosti plánované operace, jako např. konfigurace terénu, vodní překážky, síla obrany nepřítelů apod., které mají vliv na spotřebu jednotlivých druhů materiálu, zejména munice a pohonných hmot. Podle takto stanovené „normy bojového zásobování“ by se již na stupni frontu (nebo přímo v zápolí) nakládaly automobilní dopravní roty. Tři až čtyři roty by tvořily automobilní dopravní prapor. Vševojsková armáda by potřebovala podle počtu svazků do dvou automobilních dopravních praporů.

Celkové rozložení norem by bylo následující:

- svazek — 1 norma bojového zásobování,
- armáda — 5—7 norem bojového zásobování (podle počtu svazků),
- front — podle počtu armád a svazků (pro každý svazek jedna norma).

Svazek by normu bojového zásobování vzl na jedné automobilní rotě automobilního dopravního praporu; zbývající jedna, popř. dvě roty praporu by byly určeny k přísunu materiálu, který by nepatřil do normy bojového zásobování, k posilování dopravní kapacity pluků, pro zálohu na nepředvídané situace apod.

Od svazku dolů by se materiál tvořící normu musel již rozdělovat za plného využití paletového systému.

Uvnitř svazku by mohlo být rozložení zásob následující:

- u vojáků, děla, vozidla, v tanku potřeba na 1—2 dny boje,
- u praporu potřeba na 1 den boje,
- u pluku potřeba na 1—2 dny boje.

Bylo by možno též uvažovat o tom, že by základ „normy bojového zásobování“ tvořila denní potřeba praporu, popřípadě pluku.

Při podrobném rozpracování systému zásobování s využitím navrhované „normy bojového zásobování“ svazku mohou jistě vzniknout některé těžkosti. Může být například namítána nestejná spotřeba materiálu a nestejněmorné bojové ztráty u jednotlivých svazků apod. Ovšem zde je možnost krytí vyšší spotřebu některého druhu materiálu z pohyblivých zásob vezených na nižších etapách (do pluku vto budou 3—4 denní pohyblivé zásoby). Jsem přesvědčen, že případné těžkosti nebo nevýhody, vzniklé při konkrétním rozpracování nového systému v zásobování, budou daleko vyváženy rychlostí a operativností přesunu. Rychlost a čas jsou rozhodujícími prvky zásobování v soudobé operaci.

V závěru shrnuji:

- navrhuje se stanovit základní zásobovací jednotku „normu bojového zásobování“, která by odpovídala průměrné denní spotřebě svazku v boji;
- tato „norma“ by zároveň měla odpovídat ložné kapacitě základní automobilní dopravní jednotky — automobilní dopravní roty;
- dopravní roty nakládat v zápolí nebo ve frontových skladech a na cestě k nižším zásobovacím etapám vyměňovat, a aniž by se materiál překládal, dopravovat až do svazku; v dopravní rotě počítat s určitou zálohou vozidel (cca 20 %) na nepojizdnost. Kromě toho vybavit svazek, armádu a front dopravními jednotkami pro zásobování těmi druhy materiálu, které by nebyly zahrnuty do „normy bojového zásobování“.

Jiný systém přísunu možno vytvořit při využití sedlových vozů. Tato otázka byla již ve vojenském odborném tisku rozpracována podplukovníkem CSc Olivou. Pro úplnost článku uvedu jen některé závěry.

Návěsný vůz se připíná za tažnou sílu — sedlový vůz, který naložený materiál dopraví bez překládky do další zásobovací etapy, řekněme z armády do svazku. V prostoru divizních skladů předá naložený náves divizní etapě a na zpáteční cestě vezme do vleku prázdný návěsný vůz a vrátí se s ním do armádní zásobovací etapy. Divizní etapa, která disponuje dostatečným počtem sedlových vozů po úpravě nákladů na návěsech dopravuje je opět bez překládky k pluku, popřípadě podle situace přímo na praporní zásobovací etapu. Tímto způsobem

se materiál jednou naložený na návěsné vozy (ve stacionárních skladech v zápoli nebo u frontu) dostane bez překládání až na místo spotřeby. Podmínkou tohoto systému je dostatečný počet návěsných vozů na jednotlivých etapách (aby bylo možno nejen vézt celé normy pohyblivých zásob, ale i manipulovat s nimi, tj. provádět výměnu prázdných návěsů za plně naložené), a dále odpovídající počet sedlových vozů (aby podle bojové situace mohl být včas prováděn rychlý manévr naloženými zásobami).

Zmínil jsem se již o tom, že v systému přísunu hraje významnou roli nakládání a překládání materiálu. V národním hospodářství je problém dopravy materiálu uvnitř podniku nebo mezi jednotlivými podniky řešen závažným paletizací, tj. takového způsobu kompletování materiálu do různých paletových zásilek, které v celých kompletech (paletách) jsou pomocí motorových vidlicových vozíků překládány ze železnice na nákladní auta, z vozidel na další auta, popřípadě přechodně ukládány do skladů. Tímto způsobem se paleta materiálu dostane až na místo spotřeby, aniž by byla rozebírána, doplňována, nebo skládána jinak než jako celek.

V řešení paletizace v polních podmínkách nutno především přezkoumat možnost dopravy jednotlivých druhů materiálu v paletových zásilkách. Takové možnosti bezesporu jsou; tak například paletu by mohly tvořit:

- agregáty motorových vozidel nebo tanků,
- souprava náhradních dílů k motorovým vozidlům nebo k tankům,
- souprava baněk s benzinem,
- konzervové dávky potravin pro jednu čet (rotu),
- výstroj pro jednu čet (rotu),
- souprava min pro pohyblivý odřad zatařasovací,
- souprava dílenských nástrojů,
- souprava dezaktivního materiálu,
- souprava pěchotní munice pro čet (rotu) motostřeleckou (tankovou) apod.

Takové soupravy, zkompletované v kompletních základnách nebo ve výrobních podnicích, popřípadě ve stacionárních skladech v zápoli a uložené do různých typů palet (ohradových, skříňových) by bylo

možno bez manipulace uvnitř palety dopravovat až do palebného postavení dělostřelectva nebo k četě, rotě — zkrátka až na místo spotřeby. Zůstává k řešení otázka překládání palet z dopravního prostředku na jiný prostředek v poli nebo jejich ukládání v polních skladech. V národním hospodářství je tento problém řešen, jak bylo již uvedeno, pomocí různých typů motorových vozíků; například byly již zavedeny:

ruční vysokozdvíhový vozík VVR 600,
nízkozdvíhový vozík VNR 1200,
vysokozdvíhový vozík AVR 01 a jiné typy.

Všechny druhy těchto motorových vozíků k překládání palet vyžadují ke svému pohybu pevné podlahy, to znamená, že jsou použitelné jen ve stacionárních skladech, v nádražích nebo podnikových prostorech s tvrdě upravenou, rovnou cestou. Nelze jich zatím využít v terénních podmínkách.

Otázku paletizace v poli je nutno studovat se zvýšenou intenzitou. Vycházíme-li ze stavu a dalšího vývoje v národním hospodářství, je nutno především vyvinout terénní motorový vozík k překládání palet a dále stanovit možnosti kompletování vojenského materiálu do palet. S ohledem na to pak ovlivnit další vývoj paletových obalů a upřesnit zásobovací systém.

V podmínkách nesouvislé fronty, širokého používání nepřátelských výsadků a diverzních skupin, pronikání nepřátelských tanků mezerami ve frontě, se stává otázkou bezpečnosti týlu a bojového zabezpečení přísunových kolon s materiálem velmi složitým a významným problémem. Již v období Velké vlastenecké války bylo často nutno zejména rychlým mechanizovaným nebo tankovým svazkům a svazům řešit přísun materiálu pomocí bojové akce, vedle často i za podpory tanků a dělostřelectva.

Takovéto zajištění přísunu v soudobé operaci bude běžným zjevem. Zejména bude nutno věnovat pozornost protitankové obraně.

Bojové zabezpečení týlu stává se v soudobých podmínkách významnou složkou bojového zabezpečení vojsk. Je možno je řešit několika způsoby:

a) Pro týl nejvýhodnější řešení by bylo vybavit organicky dopravní jednotky protitankovými zbraněmi (tarasnicemi, pancéřovkami, popřípadě i protitankovými děly).

b) Zabezpečit důkladně ochranu silnic,

po kterých se přisunové proudy budou pohybovat.

c) Pro ochranu a obranu přisunových kolon využít jednotek a bojových prostředků druhořadových útvarů a svazků.

d) Pro ochranu využít vojsk brigády ochrany týlu.

e) Doprovod pro přisunové kolony vyžadovat od místních orgánů (radý obrany okresních národních výborů apod.).

f) K zesílení ochrany týlu využít plně opravených děl a tanků, které se budou vracet k vojskům.

g) Zajištění významných úseků silnic proti nepříteli, který zůstal v týlu, řešit v součinnosti s operačním štábem; k likvidaci bude velmi často nutný zásah vojsk druhých sledů a záloh.

h) PVO přisunových kolon řešit dočasným přidělením prostředků protivzdušné obrany pro boj s nízkoleticími letouny, popřípadě přisun významnějších druhů materiálu zabezpečit ochranou stíhacího letectva. Stejně tak je nutno řešit PVO prostorů nakládání materiálu na dopravní letouny nebo vrtulníky a ploch shozu (vykládání) materiálu.

Mám za to, že bude třeba otázku bojového zabezpečení týlu řešit podle situace některým z uvedených způsobů, častěji kombinací několika způsobů.

V každém případě považují za nutné materiálně vybavit týlové útvary a zařízení zejména kulomety, protitankovými zbraněmi, pancéřovkami, tarasnicemi, ženíjnými travinami; dopravní prapory event. vybavit 30mm dvojkanóny.

Bude dále nutno přezkoumat organizaci a použití vojsk ministerstva vnitra pro ochranu týlových objektů. Uvážit eventuálně vybavení týlu armády strážními rotami. Dopravu materiálu, zejména směr pohybu dopravních proudů, řešit v součinnosti s rozmístěním shromaždišť porouchaných vozidel a dilenských prostředků. Opravená děla a tanky využít plně jako doprovod k ochraně přisunu materiálu.

Otázka bojového zabezpečení týlu se stává vážným prvkem velení týlu. Bude nutno daleko úžeji spolupracovat s operačním štábem a s orgány průzkumu. Orgány velení týlu musí daleko podrobněji sledovat situaci nepřátelských vojsk na cizím i na vlastním území. Personál polních skladů, ostatních týlových útvarů a zejména dopravních jednotek je třeba připravovat daleko důkladněji pro bojovou činnost; cvičit je v minování a používání travin. Před

postupujícími dopravními jednotkami vždy vysílat pochodové zajištění, popříp. bočné zajištění. Zrevidovat výši pohyblivých zásob munice v týlech.

V soudobých podmínkách boje nese každý přisun, ať je prováděn jakýmkoliv prostředky, zvýšené riziko narušení, zdržení nebo i přerušení. Zásahem zbraní hromadného ničení může být narušena včasnost provedení přisunu. A právě proto, že zatím nelze vojska vybavit materiálem na celou hloubku útočné operace a že je nutno i během operace doplňovat zásoby přisunem, je nutno tento přisun zabezpečit nejméně dvěma různými způsoby. Tak železniční přisun, který zaujme vedoucí místo v zápolu a na stupni frontu, bude nutno zdvojit, zejména na zranitelných úsecích automobilními prostředky, popřípadě na přechodech velkých vodních toků potrubními prostředky. Vytvoření takových jednotek ke zdvojení přepravy materiálu po železnici by mělo být předvídáno ministerstvem dopravy již v míru. Stejně tak by mělo být již v míru předvídáno překlenutí úrovněho křížování silnic a železnic; k tomu účelu by měl být připraven (nebo zajištěn) náhradní materiál — typizované prefabrikáty, který by v případě potřeby, nejpozději v období zvýšeného politického napětí, dovozoval urychlené vybudování náhradních přemosťtí.

Automobilní dopravu, která bude mít těžiště využití na úsecích od předsunutých frontových základů a jejich čelních oddělení do armádních a vojskových etap, bude nutno zdvojit vzdušnou dopravou.

Vzdušná doprava má rozhodující význam pro zabezpečení zejména tankových svazků, které mohou rychle pronikat do operační hloubky protivníka; budou často bojovat ve vzdálenosti 100—150 km před hlavními silami vševojskové armády. K vzdušnému zásobování jsou nejvhodnější vrtulníkové jednotky; je to z toho důvodu, že přepravovaný materiál nevyžaduje speciálního balení, není nutno zřizovat zvláštní letištní oddělení skladů, vrtulníky nevyžadují zvláštních speciálních letišť a na zpáteční cestě jich může být plně využito k odsunu raněných. Jejich nevýhodou je zatím ještě nízká ložná kapacita a poměrná vysoká zranitelnost.

Nakládání vrtulníků je nutno provádět v prostoru pohyblivé armádní zásobovací základny nebo v odděleních skladů předsunutých na automobilních prostředcích blíže k frontě, popřípadě v místech prvního určení naložených dopravních prostředků

armád nebo frontu.³⁾ Tím se dosáhne plného využití omezeného akčního rádia vrtulníků (Mi-4 má akční rádius 400 km, Mi-6 600 km).

Přitom bude nutno řešit doplňování vrtulníků PHM spotřebovanými na let do prostoru nakládání.

Vzdušné zásobování tankových svazků je možno též provádět shozem z dopravních letounů, popřípadě, budou-li obsazena neporušená letiště, přistáním dopravních letounů a naložením raněných k odsunu na zpátečním letu. K nakládání dopravních letounů je nutno včas rozvíjet letištní oddělení skladů, ve kterých je nutno mít zásobu hlavních druhů materiálu zabalenou do předepsaných zásobníků pro případ řešení přísunu shozem.

Vrtulníky jsou tedy perspektivními prostředky vzdušného zásobování. Je však třeba zvýšit jejich ložnou kapacitu na 8–10 tun. Pluk 8tunových vrtulníků o 3 letkách po 12 vrtulnících o celkové přísunové kapacitě 280–300 tun by stačil k zásobování jednoho tankového svazku v operační hloubce obrany nepřítel, při dvou vzlétech denně (srovnej s přísunem 1 „normy bojového zásobování“). Současně by mohl odsunout cca 1400 raněných osob.

Pohyblivé zálohy sil a prostředků vytvářené k rychlým zásahům při likvidaci účinků ZHN by měly být přesunovány výhradně vrtulníkovými jednotkami. Stejně tak armádní zdravotnické rotý rozvíjené k odstranění následků zbraní hromadného ničení nebo k rozvinutí nových vojskových zdravotnických etap by bylo účelné rovněž orientovat na vrtulníky.

Vrtulníky je rovněž možno používat k rychlému překonání zamořených nebo zatrasených prostorů, které nelze řešit přejezdem, objíždkou nebo odmořením. To může přicházet v úvahu při přesunu týlového velitelského stanoviště, při přepravě týlových útvarů k zásahům při odstranění následků ZHN apod.

3) Přísun vyšší zásobovací etapou k etapě nižší bude muset být velmi často prováděn direktivně, aniž by se vyčkalo na týlové souhrnné hlášení. To z toho důvodu, že vzhledem k rychlému tempu operace musí být rozkaz k naložení materiálu a k odjezdu zásobovacích kolon vydán již daleko dříve než dojdou požadavky z vojsk. V té době však ještě nebude známo místo, kde se materiál má předat armádě nebo vojskům. Proto bude často udáváno místo prvního popřípadě druhého určení, kam bude dodán včas po ujasnění situace rozkaz k předání materiálu příjemci.

vého velitelského stanoviště, při přepravě týlových útvarů k zásahům při odstranění následků ZHN apod.

Silniční zabezpečení

V rychlých tempch útočné operace nebude vojskový týl s to provádět úpravy na silničních komunikacích. Bude se muset plně opírat o cesty upravené a přizpůsobené ženijním vojskem pro průchod bojových jednotek, druhých sledů a záloh. Ani týl armády nebude mít podmínky, prakticky ani čas, na zřizování vojenských automobilních silnic dosavadním systémem.

Armádní vojenská automobilní silnice (AVAS) spojovala armádní zásobovací základnu (AZZ) s divizními sklady. To bylo v podmínkách, kdy zásobovací základna byla po celou dobu trvání armádní útočné operace na místě a kdy se automobilní silnice prodlužovala v délce přesunu divizních skladů. V takové situaci bylo velmi účelné a také reálné rozvíjet plně silniční systém s četnými etapními stanicemi a prodlužovat ho za postupujícími vojsky.

V soudobých podmínkách tomu však bude zcela jinak. Armádní zásobovací základna se mění v pohyblivé zásoby materiálu naložené na automobilních dopravních jednotkách, často rozčleněné na směry postupujících vojsk. Denně se bude posunovat za vojsky (divizními sklady) skoky 80 až 100 km. V takových podmínkách by jistě nebylo účelné rozvíjet armádní vojenské automobilní silnice s celým systémem etapních stanic. Bylo by to prakticky jen na několik hodin, neboť úseky armádního týlu by se denně musely předávat orgánům frontového týlu. Kromě toho v rámci armády nebude ani možno koncentrovat dopravu jen na jednu až dvě silnice. Naopak bude účelné a nutné dopravní prostředky rozptýlovat na více komunikací. Pokládám za nezbytné, aby štáb týlu armády kontroloval všechny významnější cesty v celém pásmu působnosti armády. To bude také vytvářet příznivé podmínky pro široký manévry při překonávání zničených nebo zamořených úseků silnic, při vyhledávání objezdů apod.

Pokládám dále za neúčelné a těžkopádné vybavovat vševojskovou armádu silničními provozními, stavebními a mostními prapory. Prapory jsou dnes málo operativní, nemožno rychle reagovat na změny situace a plně vyhovovat rozptýlenosti dopravy. Daleko účelnější bude vybavit týl vševojskové armády několika (5–6) provozními rotami k řízení provozu na více komunikacích,

na objížďkách k překonávání zamořených úseků silnic a k udržování pořádkové služby v pásmu činnosti armády. K rychlým a účinným zákrokům při úderech zbraní hromadného ničení na křižovatkách, přezdech a na narušených úsecích silnic vybavit armádu několika (6–8) silničními stavebními rotami s víceúčelovým použitím k úpravě cest, k obnově mostů a k odstranění následků zbraní hromadného ničení.

Stavbu mostů a výstavbu silnic typu vojenských automobilních magistrál přenechat orgánům tylu frontu.

Velmi závažným problémem v silničním zabezpečení je překonávání rozsáhlých úseků terénu a silnic plošně zamořených radioaktivitou. Nebude-li možno situaci řešit objížďkami, pak bude nutno najít nejkratší přechody s nejnižší intenzitou radioaktivity. Průjezdy takovými prostory provádět se všemi prostředky individuální ochrany. Materiál přikrýt plachtami nebo jinými vhodnými obaly. Po přechodu provést částečnou (popřípadě úplnou) hygienickou očistu a deaktivaci. K překonání takovýchto prostorů možno využít i vrtulníků.

Nový způsob silničního zabezpečení bude klást zvýšené požadavky na součinnost s ženijním vojskem. Mosty a jiná zařízení, vybudovaná ženijními orgány pro přechod vojsk bude možno při včasné a vzájemné spolupráci ponechat pro potřeby armádního tylu do doby převzetí a zabezpečení přeprav frontovými prostředky.

Vysoké požadavky jsou kladeny na nepřetržitou znalost situace na všech významnějších úsecích komunikací. Je to zejména znalost radioaktivního zamoření, možnosti objížďek, rozložení náhradního stavebního materiálu apod. V tomto směru bude nutno plně využívat služby SMS CO (na vlastním území), zpráv ženijního a chemického vojska. Dále provádět usilovný a nepřetržitý průzkum orgány silničních provozních a stavebních rot.

Ochranu křižovatek a významnějších mostů řešit na vlastním území péčí orgánů vojsk ministerstva vnitra, na území nepřítelů přidělenými vojsky brigády ochrany tylu, popř. jinými strážními jednotkami.

Pořádková služba na komunikacích se stává významným prvkem silničního zabezpečení. Na vlastním území bude řešena péčí orgánů ministerstva vnitra, na území protivníka pomocí pořádkových jednotek provozních rot.

V závěru nutno vyzvednout význam silničního zabezpečení pro činnost tylu. Rozptýlenost dopravy na více komunikací a zabezpečení zasažení většího počtu významných

úseků silnic údery zbraní hromadného ničení vyžadují většího počtu menších operačních jednotek (rot) s organickým včleněním pořádkových, strážních a průzkumných orgánů. Výstavbu vojenských automobilních silnic přenést na tyl frontu.

Kořistní služba

Ve velké vlastenecké válce sehrála kořistní služba vážnou úlohu jednak pro zásobování Sovětské armády, jednak pro národní hospodářství Sovětského svazu (využití kovového šrotu, různých materiálních a surovinových prostředků).

Princip organizace kořistní služby spočíval v zajišťování cenného kořistního materiálu, aby nedošlo k jeho znehodnocení, rozkrádání nebo zničení. Toto zajišťování prováděly kořistní hlídky pluků a svazků ihned za bojovými sledy vojsk. Armádní kořistní rotý přebíraly kořist zajištěnou vojsky, prováděly její prověřování, soustřeďování a pokud materiálu nemohlo být využito k zabezpečení vojsk, popřípadě pokud rozsah ukořistěných zásob přesahoval rámec potřeby vševojskové armády, odevzdávaly zásoby tylovým orgánům frontu.

V podmínkách soudobých operací musí zůstat organizace kořistní služby až do armády v to na principech zajišťování a střezování cenného kořistního materiálu. K tomu účelu nutno vybavit tyl armády kořistní rotou (popř. praporem), do jejíž organizace nutno pojmout: strážní jednotky, dozimetrickou kontrolu, ženijní specialisty, dezaktivací plochu k provádění částečné deaktivace materiálu, dopravní vozidla, pracovní jednotku a pohyblivé laboratoře k přezkušování nezávadných potravin, pohonných hmot a zdravotnického materiálu.

Těžiště prověřování nezávadnosti a shromažďování kořistního materiálu ve skladech nutno položit do tylu frontu, který je třeba vybavit kořistními sklady, demontážními a vyprošťovacími prostředky a laboratořemi. Tyl vševojskové armády tedy dát jen takové vybavení kořistní služby, které by umožňovalo ve zkrácených lhůtách zkoumat možnost využití materiálu k zabezpečení operace.

Kořistní službu vojsk i armády bude nutno zaměřit k hlavnímu úkolu; kořistní hlídky vést směrem, kde jsou rozmístěny hlavní sklady protivníka, tedy prostory, ve kterých jsou předvídaný větší zásoby nepřátelského materiálu, zejména pohonných hmot všech druhů, ženijně stavebního, silničního a železničního materiálu, lůžek, léků, potravin, dezaktivacího materiálu a

dopravních prostředků všech druhů. K tomu účelu bude nutno být v úzké součinnosti s orgány průzkumu, kterým ukládat též úkoly zjistit rozmístění skladů u protivníka. Cenným doplňkem zpráv o materiální situaci na území protivníka mohou být zprávy agentur, od pokrokové smyšlejšího obyvatelstva a stranických orgánů.

Zvlášť významné objekty, zejména nové bojové prostředky, zařízení pro montáž, výrobu nebo pracovní bojových chemických či biologických prostředků, potrubní linky, větší sklady pohonných hmot apod., mohou být předmětem doplňkových bojových úkolů výsadků a předsunutých odřadů; bude účelné doplnit tyto bojové sledy výsadků a předsunutých odřadů specialisty a zajišťovacími orgány kořistní služby.

V závěru k některým novým otázkám kořistní služby nutno zdůraznit: její organizaci nutno řešit s plným uvážením vysokých temp postupu vojsk. To vyžaduje na stupních pluk a svazek řešit výhradně zajištění kořistního materiálu, který přichází v úvahu pro zabezpečení vojsk. Na stupni vševojskové armády řešit úkoly spojené s prověřováním materiálu a s jeho rychlým využitím pro další vedení operace. Podle situace může tyl armády pomáhat frontu, na kterém bude těžiště organizace kořistní služby, včetně zajištění materiálu pro národní hospodářství.

Úklid bojiště

Asanace a úklid bojiště je velmi významnou složkou operace, do níž zahrnujeme:

- pohřbívání padlých,
- shromáždění bojového materiálu, zanechaného rychle postupujícími vojsky,
- shromáždění materiálu zanechaného ustupujícími nepřitelem,
- asanace prostoru, tzn. hygienický úklid, očištění, odmoření, prověření zdrojů vody apod.

Tento úkol byl ve Velké vlastenecké válce ukládan náčelníku týlu, který ho plnil za pomoci lehece raněných a zejména civilního obyvatelstva. Zvlášť ztížené bylo pohřbívání padlých, které odvádělo mnoho vojáků, ať již z bojové činnosti nebo z procesu zásobování. Proto v průběhu dukelsko-prešovské operace byla u 1. čs. armádního sboru v SSSR vytvořena z počtu lehece raněných zvláštní pohřební četa vybavená železnými nářadím a povozy.

Úklid bojiště v podmínkách vysokých temp operace je věc velmi problematická. Jistě se tímto úkolem nebude moci zabývat

náčelník týlu pluku nebo divize. Ani tyl vševojskové armády nebude mít podmínky k tomu, aby se odtrhl od vojsk, zůstal v zádu a zabýval se činností, která se během 1 až 2 dnů octne ve sférách frontového týlu. Úklidem bojiště se nutně musí zabývat zvláštní jednotky týlu frontu s plným využitím civilního obyvatelstva.

Pohřbíváním padlých se již zabýval Sborník týlu MNO. Bude nutno tuto závažnou otázku dořešit a vyvodit potřebné závěry do organizačních opatření.

Velení týlu

Všechny zvláštnosti soudobé útočné operace vedené vysokými tempy musí najít plný odraz i v principech velení týlu.

Byla vždy požadována konkrétnost velení a rychlé reagování týlu a jeho služeb na změny operační situace. Tento požadavek v soudobé operaci vystupuje do popředí a nabývá zcela výrazné formy.

Konkrétně velet a rychle činit opatření v materiálním a zdravotnickém zabezpečení vojsk je možno jen při nepřetržité znalosti operační a taktické situace. Je zejména nutno znát situaci nepřitele na vlastním území, který může v podmínkách nesouvislé fronty velmi vážně ovlivňovat činnost týlu, zvláště přísunu materiálu a zdravotnických odsunů. Nepřetržitá znalost radiační, chemické a biologické situace celého prostoru operace umožňuje rychlý manévry týlovými útvary a zařízeními a dává základní předpoklady k operativnímu řešení zásobování a odsunů. Znalost materiální situace vojsk umožňuje pak účelné a efektivní využití materiálu na ohrožených úsecích fronty.

Ve Velké vlastenecké válce, a tato zkušenost byla praktikována až dosud, se většina opatření k zabezpečení vojsk, na základě přísunu materiálu, využití kořisti apod. prováděla na základě týlového souhrnného hlášení. V soudobé operaci však s hlavními opatřeními pro zásobování vojsk nebude možno čekat až na předložení týlového souhrnného hlášení a bude muset být prováděna na základě požadavků vzešlých z osobního styku, předložených styčnými nebo směrovými důstojníky, popřípadě na podkladě šifrovaných zpráv. Nedojdou-li takové podklady, pak budou štáby týlu nuceny přijímat opatření direktivně v rámci plánů upřesněných velitelskou předvídatostí. Týlové souhrnné hlášení může jenom upřesnit nebo dodatečně potvrdit správnost předvídání.

Nepřetržitá znalost radiační situace a

situace v ostatních směrech používání zbraní hromadného ničení je velmi složitým problémem velení. Bude třeba znát situaci vojsk, prostorů přicházejících v úvahu pro rozmístění týlových etap, všech významnějších komunikací, hygienickou situaci civilního obyvatelstva, stav vodních zdrojů apod. Toho je možno dosáhnout jen nepřetržitým prováděním komplexního týlového průzkumu (pod pojmem týlový průzkum nutno zahrnovat radiační, chemický, hygienický a biologický průzkum) všemi orgány velení, doplňovaného zprávami získanými součinnostním stykem s informačním oddělením operačního štábu, s orgány chemického vojska, ženijního vojska, s orgány civilní ochrany a s místními orgány civilní správy. Jen nejšířší součinnost se všemi štáby a civilními institucemi může dát štábu týlu alespoň přibližný obraz o situaci v týlových prostorech. Je však třeba hledat nové metody součinnosti spočívající v rychlém předávání zpráv a ve všech odpovědných orgánech pěstovat smysl pro poskytování vzájemných informací. Takovou metodu mohou být na příklad vydávání *bulletinu* nebo informačních zpráv štábem chemického vojska, zdravotnickou službou, ženijním vojskem přes informační oddělení operačního štábu, nebo vzájemná výměna styčných orgánů apod.

Jak již bylo řečeno, vystupuje do popředí otázka nepřetržité znalosti situace nepřítele, zejména na vlastním území, vzhledem k zbytkům nepřítele, které zůstanou v našem týlu při rychlém postupu vlastních vojsk, vzhledem k vysílaným či zanechaným diverzním skupinám, k široce používaným výsadbám apod. Zde bude nutno získávat nepřetržitě informace od operačního oddělení štábu a orgánů průzkumu. Ovšem nutno zdůraznit, že ani při sebedokonalejší součinnosti nebude lze získat vždy včas a komplexně obraz o situaci nepřítele na našem území. Velitelům týlových útvarů a zařízení všech stupňů nutno připomenout, že právě u nich, v jejich iniciativě a předvídavosti musí být členo nepřátelským zásahům v našich týlech. Velitelé přísunových kolon, zdravotnických a jiných útvarů na přesunu musí být vždy připraveni odrazit útok nepřítele, popřípadě organizovat rychlou útočnou akci k získání průjezdu, objezdu nebo k zničení nepřátelské skupiny. K tomu účelu bude třeba zamezit pohybu jednotlivých vozidel, sloučovat menší týlové útvary a zařízení, vysílat včas průzkumné a zajišťovací orgány.

Bojové zabezpečení týlu je v soudobé operaci vážným prvkem jeho plynulé čin-

nosti. Z toho je nutno vyvodit správné závěry pro organizaci týlu, jeho vybavení a posilování strážními a palebnými prostředky. Zejména bude třeba týly pluků a svazků přimykát k bojovým sestavám, k druhým sledům a zálohám. V nejšířším měřítku využívat civilních ochranných sborů, ozbrojených masových organizací a pomocí ozbrojených partyzánských skupin ničit zbytky nepřítele v týlu.

Nutno si uvědomit, že ochrana a obrana týlu je v soudobém boji vážným prvkem velení a že její těžiště spočívá na velitelích týlových útvarů a zařízení.

Činnost týlových funkcionářů nutno zaměřit k řízení zásobování s přednostním zaměřením k zabezpečení tankových svazků a výsadbů. Do normálních povinností velitelů předsunutých odřadů, tankových útvarů a svazků nutno zahrnovat vyhledávání vhodných ploch pro přistání vrtulníků, předkládání požadavků na vzdušný přísun, vytýčování přistávacích ploch, bojové zabezpečení prostoru shozu (vykládání) materiálu a zabezpečení rychlého sběru shozeného materiálu za aktivní účasti týlových funkcionářů.

Základním dokumentem velení týlu zůstává plán organizace týlu. V soudobé operaci bude mít některé zvláštnosti. Pro první operaci musí být připraven v několika variantách již v míru a v období zvýšeného politického napětí bude upřesňován tak, jak se bude měnit a vyvíjet situace. Až dosud jsme tvrdili, že do splnění bližšího úkolu se plánuje podrobně, dále jen orientačně.

V soudobé operaci, vzhledem k jejímu rychlému tempu, bude nutno plánovat na celou hloubku armádní útočné operace; pro zabezpečení dalšího úkolu armády předvídat řešení v několika variantách podle plánu operace. Se zpracováním plánem bude nutno seznámit v nutných vazbách podřízené týlové funkcionáře (přímo nebo prostřednictvím směrových důstojníků). To plně odpovídá i vševojskovým zásadám velení; velitel armády bude muset stanovit velitelům svazků nejen úkoly na první den operace, ale bude je muset orientovat na další směr postupu tak, aby mohli přijímat iniciativní řešení v duchu jeho zámyslu. Sladit součinnost, zejména pokud jde o zabezpečení raketových útvarů, tanků, vzdušných výsadbů, předsunutých odřadů, je vážným úkolem všech odpovědných týlových funkcionářů. Hrubou informaci podřízených náčelníků týlů na celou hloubku

útočné operace armády považují za úkol velmi závažný. To z toho důvodu, že vzhledem k rychlému spádu operace bude nutno, aby podřízení týloví funkcionáři se rozhodovali, aniž by vyčkávali směrnic nebo rozkazů od svých nadřízených náčelníků. Předvídatost a tvůrčí iniciativní rozhodování nejsou sice novými prvky velení týlu, ale v soudobé útočné operaci tvoří nutný předpoklad včasného zabezpečení boje.

Plán organizace týlu musí vycházet z plánu operace, který bude souběžně (často s určitým časovým předstihem) zpracováván na velitelském stanovišti. Při zpracování tohoto plánu a plánu ochrany vojsk proti ZlH bude požadována účast náčelníka týlu, popř. náčelníka zdravotnické služby. Může být výhodné (dostatek zpráv, dobré podmínky pro součinnost s operačním štábem a štáby druhů vojsk) souběžně na velitelském stanovišti zpracovávat hlavní základy plánu organizace týlu. Ovšem podrobné zpracování plánu nutno přenést na týlové velitelské stanoviště. To z toho důvodu, aby nebyla vyřazena funkce štábu týlu, který má možnost plánovaná opatření souběžně předávat nižším (podřízeným) štábům a vydávat přípravná opatření k úkolům časově naléhavějším.

Týlový rozkaz může jen potvrdit různá přípravná nařízení předaná pomocí styčných (směrových) důstojníků, rádiem nebo šifrovkami. Je třeba uvážovat, zda v týlovém rozkaze nemá být stanovena organizace týlu na větší hloubku než do splnění bližšího úkolu.

Vydávání dílčích týlových nařízení nutno považovat za běžnou formu velení.

Vzhledem k rychlé a nepřetržité bojové činnosti a zejména k zahajování boje bez přípravného období, je velmi důležité rychlé vydávání opatření a jejich rychlé předávání do týlu vojsk, kterým je třeba poskytnout maximální čas na přípravu a provedení vlastních opatření. Plánovaná opatření ve štábech týlu je nutno zkracovat na nezbytné minimum.

Souběžně s mechanizací velení v operačních štábech, s používáním televize a jiných automatických strojů je nutno využívat nových zařízení i ve štábech týlu. Zde je prvořadým úkolem zavést jednoduché elektronkové stroje na účtovací a evidenční práce. Již dříve naznačené zavedení „norem bojového zásobování“ by zajistě vedlo k zjednodušení evidence.

Mluví se často o tom, že skončilo ob-

dobí přesného vymezování předních a zadních hranic týlových prostorů. S tímto názorem je nutno souhlasit. Během útočné operace, při nesouvislé frontě nebude možno určovat týlové prostory. Ovšem v situacích, kdy se zastaví fronta, nebo kdy vojska přejdou do obrany, bude nutno přesně rozdělovat týlové prostory, neboť toto opatření souvisí s odpovědností za udržování pořádku, za hygienický stav, za hospodaření a využití prostoru pro těžbu místních prostředků a k rozmístování týlových útvarů a zařízení.

Velení je významným prvkem týlu, ve kterém se odrážejí všechny zvláštnosti soudobé útočné operace. Jeho těžiště musí být neustále zaměřováno k plynulosti a nepřetržitosti týlového zabezpečení, zejména k obnově pořádku a práce týlových útvarů a zařízení po úderech zbraní hromadného ničení. Ovšem velení úzce souvisí a také vykonává svůj rozhodující vliv na organizaci týlu. Má-li být pružné a operativní, pak musí být i celá organizace týlových útvarů a zařízení, zejména průzkumné jednotky, polní laboratoře, armádní zdravotnické roty, hygienicko-epidemické oddíly a silniční části by měly být organizovány pro přepravu vrtulníků.

Ve velení týlu hraje významnou úlohu osobní styk, styčný (směrový) důstojník, rádio, směrové spojení a vrtulník. Spolehlivost a nepřetržitost spojení nutno zdůraznit. Ovšem spojení je spolehlivé jen tehdy, je-li zajištěno nejméně zdvojeným, častěji však ztrojeným způsobem; rádiem, vrtulníkem a styčným důstojníkem nebo směrovou stanicí, směrovým důstojníkem, vrtulníkem, popřípadě ještě motocyklovou spojkou.

Bývá často uvažováno o tom, zda má být vševojsková armáda vybavována organicky dopravními letouny nebo vrtulníky. Zastávám názor, že mají zůstat prostředky frontu. Kdykoliv toho bude vyžadovat situace, je možno ve prospěch armády péči frontu vzdušnou dopravu organizovat. Není také překážek, aby dopravní letecké či vrtulníkové jednotky byly dočasně přiděleny náčelníku týlu armády. Vždy je však třeba zdůrazňovat víceúčelnost použití těchto prostředků. Tím mám na mysli přesun vojsk a orgánů týlu, přísun materiálu bojujícím vojskům a na zpáteční cestě odsun raněných apod. Vrtulník je jistě prostředkem, bez něhož si dnes ani v budoucnu nelze představit činnost týlu. Přesun štábů, styč-

ných (směrových) důstojníků, orgánů průzkumu, zdravotnických specialistů, lehkých nemocnic, silničních jednotek, přísun léků, sér, krve, munice a ostatního materiálu představeným jednotkám a tankovým svazkům — to vše klade požadavky na rychlost zásahu. Rychlé přesuny budou zpravidla velmi brzděny rozrušenými komunikacemi, nesouvislou frontou, důležité úseky silnic

budou obsazeny nepřítelem. Velkou překážkou rychlých přesunů bude často souvislé radioaktivní zamoření velkých prostorů. Proto vzdušná doprava nabývá vzrůstajícího významu a je třeba pro ni vytvářet širokou materiální základnu v národním hospodářství (Svazarm, ústavy národního zdraví, ČSČK, civilní letecká doprava, zemědělství apod.).

Celkový závěr

Soudobá útočná operace přináší celou řadu nových prvků, které vážným způsobem ovlivňují organizaci a činnost týlu. Nesouvislá fronta vyvolává požadavky k zvýšení ochrany a obrany týlu. Vedení boje na směrech vyvolává nutnost v rámci armády členit dopravní útvary se zásobami do šířky. K dopravním úkolům bude nutno využít všech významných cest v pásmu činnosti armády. Materiální požadavky, zejména potřeba klasické munice, budou se zaváděním raketových zbraní snižovat. Naproti tomu porostou požadavky na dopravu speciálních zbraní, různých pohonných směsí. Raketové vojsko vyvolává potřebu speciálních technických dílen a montážních jednotek.

Vzrůstá význam zvyšování materiální samostatnosti útvarů a svazků. Nebývalého významu nabývá vzdušná doprava, zejména použití vrtulníkůvých jednotek.

Nové pohledy na vedení operací najdou plný odraz i v organizaci. Vzniká potřeba malých, operativních jednotek, zejména zdravotnických a silničních, které by rychle a účinně zasahovaly v prostorech hromadných úderů nových zbraní a zároveň pomáhaly vojskům v rychlých tempech vedení boje.

Armádní zásobovací základna se mění v pohyblivou zásobu materiálu vezenou na dopravních praporech.

Zásobování během útočné operace vyžaduje nových forem — výměny naložených jednotek za jednotky prázdné. Zároveň je třeba prověřit účelnost dosavadních kalkulačních jednotek typu palebného průměru. „Norma bojového zásobování“ vypočtená podle potřeby a zvláštnosti operace a vázaná na určitou dopravní jednotku by jistě přispěla k operativnosti zásobování vojsk v soudobé útočné operaci.

Cílem mého příspěvku nebylo dořešit problémy vyvolané novými názory na vedení útočných operací. Postavil jsem si úkol naznačit cestu k vyrovnaní disproporcí mezi současným stavem či názorem na organizaci a činnost týlu.

Vyvolá-li můj článek zájem a rozvine kritiku čtenářů, pak plně splní svůj cíl.

Характер современных наступательных операций, веденных в высоких темпах и на большую глубину, требует изменений в системе материально-технического и медицинского обеспечения. Автор приводит новые взгляды по системе снабжения (созданию нормы боевого снабжения), боевому обеспечению и управлению тылом, а также по другим вопросам (транспорту, дорожному обеспечению, трофейной службе, асанации поля боя).
